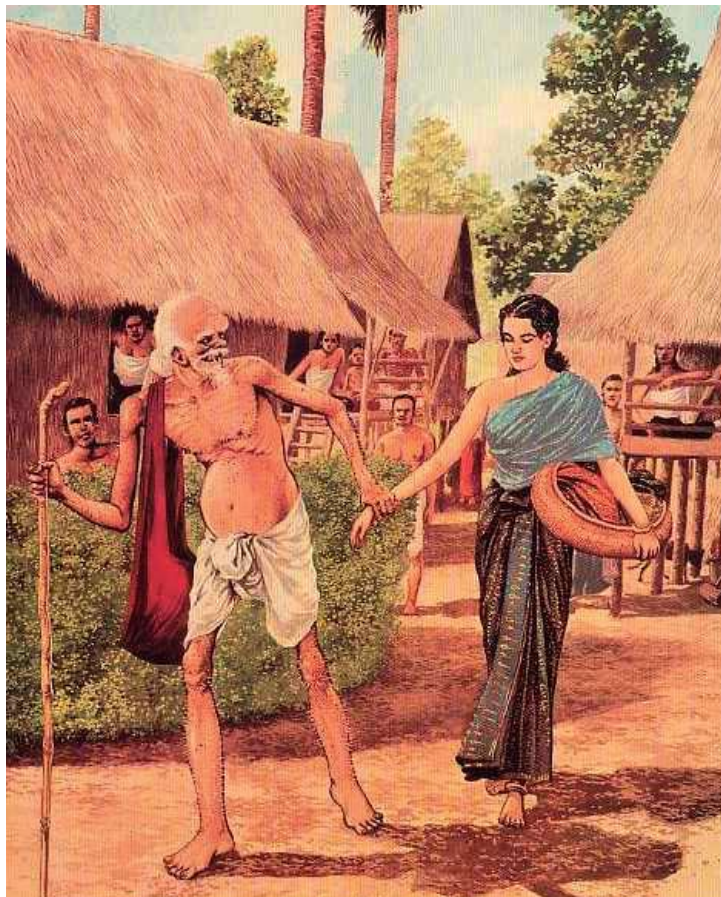

เรียบง่าย ใช้สีประเภทสีแดง และสีน้ำตาลในการวาด อย่างไรก็ตามสิ่งที่มนุษย์ถ้าได้แสดงออกมานั้นคือการแสดงออกของมนุษย์อย่างหนึ่งในการสื่อสารด้วยการบันทึกเป็นภาพวาดบอกเล่าเรื่องราวของพวกเขาซึ่งถือว่าเป็นคุณค่าอย่างยิ่ง อันเป็นมรดกล้ำค่าทางการศึกษาวิถีชีวิตของมนุษย์ถ้าในยุคสมัยนั้นให้มนุษย์รุ่นต่อๆมาได้ศึกษาเรียนรู้

ปัจจุบันสิ่งพิมพ์ต่างๆได้วิวัฒนาการเจริญขึ้นมาก การสื่อสารแลกเปลี่ยนเรียนรู้กระทำได้ง่ายสะดวกและรวดเร็วเพราะเทคโนโลยีเจริญก้าวหน้า เช่น โทรศัพท์มือถือ อินเทอร์เน็ตไร้สาย วิทยุสื่อสาร โทรศัพท์ ฯลฯ สิ่งเหล่านี้ทำให้มนุษย์ติดต่อสื่อสารถึงกันได้รวดเร็วขึ้น มีความถูกต้องแม่นยำและสามารถตรวจสอบได้ อย่างไรก็ตามสื่อสิ่งพิมพ์ก็มีบทบาทและความสำคัญไม่น้อยไปกว่าสื่ออื่นๆดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้น เพราะสื่อสิ่งพิมพ์อันได้แก่หนังสือ นิตยสาร

ศิลปะการวาดภาพประกอบ

เรื่อง: พศ.พิเชษฐ สุนทรโชติ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต

เมื่อกล่าวย้อนอดีตกลับไปในยุคสมัยก่อนประวัติศาสตร์ ครั้งที่มนุษย์ได้วาดภาพสิ่งต่างๆลงบนผนังถ้ำ ภาพประกอบเรื่องราวต่างๆที่มนุษย์ได้บันทึกเอาไว้ซึ่งส่วนใหญ่มักจะเป็นภาพคน ภาพสัตว์ รวมถึงเครื่องมือเครื่องใช้ต่างๆในการล่าสัตว์ คือสิ่งแวดล้อมที่มนุษย์ในสมัยนั้นพบเห็นอยู่ในชีวิตประจำวัน หากเรามองดูภาพเขียนเหล่านั้นแล้วคงมีคำถามตามมาว่า เพราะเหตุใดพวกมนุษย์ถ้ำนั้นถึงได้วาดภาพเหล่านั้นออกมา ซึ่งเรื่องราวของภาพมักจะเกี่ยวกับการล่าสัตว์ ซึ่งบอกถึงวิถีชีวิตและการดำรงอยู่ของมนุษย์ถ้ำสมัยนั้น รูปแบบของภาพเขียนที่ดูเรียบง่ายแบบเด็กเขียน (Primitive) ดูไม่ซับซ้อน ซึ่งใช้วัสดุต่างๆที่พอหาได้ง่ายนำมาเขียนรูปเช่น แ่งถ่าน หินสี เลือดสัตว์ ไขมันสัตว์ แสดงออกด้วยการใช้เส้นที่

วาร์สาร แผ่นพับ ฯลฯ เป็นสื่อที่มีความสำคัญสำหรับใช้เป็นสื่อกลางในการให้ข้อมูลข่าวสารและสื่อสารความหมายอีกทั้งเป็นสื่อที่ปรากฏอยู่ได้นานและสามารถย้อนกลับมาดูได้ตลอดเวลา ประเด็นที่น่าสนใจในสื่อสิ่งพิมพ์ที่นอกเหนือจากการสื่อความหมายที่เกี่ยวกับตัวอักษรแล้ว ภาพประกอบที่สอดแทรกอยู่ในเนื้อหาเหล่านั้นก็มีความสำคัญ เพราะสามารถบอกเล่าและสื่อความหมายทั้งเรื่องราวและอารมณ์ ความรู้สึกได้อย่างดีเยี่ยม ด้วยเหตุนี้ภาพประกอบที่ปรากฏอยู่ในสื่อสิ่งพิมพ์ที่พบเห็นกันอยู่ทั่วไป จึงมีรูปแบบที่หลากหลายขึ้นอยู่กับการวัตถุประสงค์หรือจุดมุ่งหมายในการสื่อสารกับกลุ่มผู้รับ อย่างเช่นภาพประกอบหนังสือการ์ตูนสำหรับเด็กเล็กๆ อาจมีเพียงรูปภาพเพียงอย่างเดียวโดยปราศจากตัวหนังสือ ซึ่งก็ตรงกับ

ภาพประกอบเกี่ยวกับพุทธประวัติตอน “บุชกพานางอมิตตาคลับบ้าน” ออกแบบโดยอาจารย์เทม เวชกร

ธรรมชาติของกลุ่มผู้รับ ซึ่งเด็กเล็กๆเหล่านี้มักจะชอบดูภาพมากกว่าการอ่านตัวหนังสือ ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวที่ว่า ภาพหนึ่งภาพสามารถแทนคำพูดได้นับพันนับหมื่นคำ เด็กเล็กๆเมื่อเห็นภาพแล้วเขาก็เกิดจินตนาการไปพร้อมๆกัน

ประเภทของการทำงานภาพประกอบโดยทั่วไปจะมีลักษณะของการสร้างสรรค์ซึ่งสามารถสรุปได้คือ

ภาพประกอบที่เขียนด้วยลายเส้น เป็นลักษณะการวาดภาพโดยแสดงออกด้วยการใช้เส้นเป็นหลักซึ่งอาจจะเขียนด้วยปากกา ดินสอ หมึกดำ ฯลฯ เป็นต้น

ภาพประกอบที่มีวิธีการระบายสี หรือการพ่นสี เป็นการเพิ่มคุณค่าทางความงามด้วยการระบายสีลงไปในภาพด้วยพู่กัน หรือเครื่องพ่นสีที่เรียกว่าแอร์บรัช

ภาพประกอบจากภาพถ่ายที่ถ่ายจากกล้อง อาจมีลักษณะเป็นภาพขาว-ดำหรือภาพสี

ภาพประกอบจากแม่พิมพ์ โดยการสร้างแม่พิมพ์ขึ้นมา ก่อนเช่นแม่พิมพ์ไม้แกะหรือ การพิมพ์จากแม่พิมพ์ไม้หรือวัสดุอื่นๆ

ภาพประกอบจากคอมพิวเตอร์ ปัจจุบันเป็นที่นิยมกันอย่างมากเพราะสามารถสร้างภาพได้อย่างรวดเร็วมีโปรแกรมสำเร็จรูปต่างๆให้เลือกใช้ได้ตามต้องการ

ภาพประกอบแบบ 3 มิติ ที่มีวิธีการสร้างสรรค์ได้หลายลักษณะเช่นการปั้น การปะติดและการตัดเจาะภาพที่เรียกว่าภาพป๊อปอัพ (Pop - up)

รูปแบบของการสร้างสรรค์งานภาพประกอบมีส่วนช่วยส่งเสริมเนื้อหาสาระและเพิ่มประสิทธิภาพในการสื่อความหมายได้รวดเร็วยิ่งขึ้น พร้อมทั้งก่อให้เกิดจินตนาการทางการรับรู้ไปพร้อมๆกัน ในการเขียนภาพประกอบนั้น สามารถจัดกลุ่มประเภทได้คือ

1.ภาพประกอบหนังสือสำหรับเด็ก มักนิยมภาพประกอบที่เน้นภาพมากกว่าตัวหนังสือ ซึ่งภาพวาดนั้นจะสอดคล้องกับธรรมชาติในช่วงวัยการเรียนรู้ของเด็ก ทั้งในแง่คิดและจินตนาการ

2.ภาพประกอบหนังสือสารคดี เป็นการสร้างภาพประกอบที่เน้นการสื่อสารความหมายและอารมณ์ของภาพ โดยส่วนใหญ่มักจะใช้เป็นภาพถ่ายซึ่งจะต้องใช้ความเชี่ยวชาญในการบันทึกภาพ

3.ภาพประกอบหนังสือวิชาการ จะเน้นภาพประกอบที่เหมาะสม ถูกต้องและเชื่อมโยงกับเนื้อหาสาระเป็นหลัก

(บน)ผลงานการออกแบบภาพประกอบจากผลงานของอาจารย์เกริก ยืนพันธ์

(ล่าง)ผลงานการออกแบบแคมเปญใหม่ “เลือกโค้ก...ดับดับของชีวิต” ออกแบบโดยคุณกักริดา ประสานทอง

เพื่อสนับสนุนเนื้อหาวิชาการที่เขียนขึ้น

4.ภาพประกอบหนังสือนวนิยาย หรือเรื่องสั้น เป็นการเขียนภาพประกอบที่เน้นอารมณ์ ความรู้สึกและจินตนาการให้อิสระแก่ผู้สร้างสรรค์ภาพได้แสดงออกอย่างเต็มที่ ซึ่งภาพนั้นจะถ่ายทอดอารมณ์อย่างประสาณสอดคล้องกับเรื่องราวที่ผู้เขียนแต่งขึ้น

จากสิ่งที่กล่าวมาข้างต้นนั้นจึงเป็นเหตุผลให้มีการนำภาพมาใช้ประกอบในสื่อสิ่งพิมพ์ รวมถึงบทบาทของการเป็นภาพประกอบที่ได้ขยายตัวออกไปในวงกว้างตามความเจริญของสื่อเทคโนโลยี เช่น ภาพประกอบบนจอโทรศัพท์มือถือ ป้ายสัญญาณไฟจราจร สื่อโฆษณากลางแจ้ง ป้ายคัทเอ้าท์ต่างๆ ซึ่งตอบสนองกับกลุ่มผู้รับรวมถึงสังคมในวงกว้าง

การสร้างสร้งงานภาพประกอบในปัจจุบันมีความหลากหลายมากขึ้น สิ่งที่สำคัญของนักวาดภาพประกอบทั้งหลายก็คือการใช้ภาพสื่อความหมายและความรู้สึก รวมถึงอารมณ์ต่างๆ ให้ปรากฏออกมาสู่สายตาที่วาด ซึ่งถือเป็นหัวใจหลักของการสร้างสร้งงานภาพประกอบ นักวาดภาพประกอบของไทยที่มีชื่อเสียงหลายท่าน เช่น เหม เวชกร เฉลิม นาคีรักษ์

ที่วางแบบต่างๆ จนบางคนเรียกภาพการ์ตูนที่เธอวาดว่าการ์ตูนตาห่าง คุณภัทรีดา ประสานทอง เธอคือหนึ่งในผู้ที่สร้างสร้งงานภาพประกอบที่ปัจจุบันมีผลงานให้เราเห็นอยู่มากมาย เช่นผลงานภาพประกอบบนบัตรเติมเงิน มิวสิควิดีโอ (Animation) รายการต่างๆทางทีวี ภาพประกอบปกหนังสือ ภาพประกอบพ็อคเก็ตบุ๊ค จนกระทั่งสินค้าโปรดักต์ดีไซน์อีกจำนวนมาก แนวทางการสร้างภาพประกอบของเธอจะมีความโดดเด่นได้ด้วยรูปแบบของผลงานที่สะท้อนความเป็นตัวตน ที่ผสมผสานออกมาในผลงานได้อย่างลงตัว

กระบวนการสร้างสร้งสร้งผลงานภาพประกอบได้พัฒนาเปลี่ยนแปลงไปตามความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีซึ่งผสมผสานกับความคิดสร้างสรรค์ของนักออกแบบภาพประกอบ

(ซ้าย)ภาพประกอบปกหนังสือออกแบบโดยคุณภัทรีดา ประสานทอง (กลาง)ผลงานการออกแบบภาพประกอบการ์ตูนแอนิเมชันเรื่อง "สุริยวงศ์"ออกแบบโดยอาจารย์ปยุต เงากระจ่าง (ขวา) ผลงานการออกแบบภาพประกอบโปสเตอร์หนังเรื่อง "ร็อกเรอ" ออกแบบโดยคุณเป็ก โสเตอร์

เป็กโสเตอร์ ปยุต เงากระจ่าง จักรพันธ์ โปษยกฤต เกริก ยุ้นพันธ์ ชัย ราชวัตร ม.ล.จิราธร จิรประวัติ ฯลฯ บุคคลเหล่านี้ล้วนแต่มีทักษะฝีมือรวมถึงประสบการณ์ในการวาดภาพประกอบ ซึ่งเป็นที่ยอมรับมีผลงานปรากฏให้เห็นอยู่ทั่วไป นอกจากนี้ยังมีนักวาดภาพประกอบของไทยที่มีแนวทางการวาดที่เป็นแบบอย่างไม่ซ้ำใครอีกท่านหนึ่ง ซึ่งปัจจุบันเธอก้าวขึ้นมาเป็นนักวาดภาพประกอบมืออาชีพในรูปแบบการ์ตูนที่ใครๆเห็นก็ต้องอมยิ้มไปพร้อมๆกัน ด้วยรูปแบบที่ดูใสๆ เรียบง่าย น่ารัก และมีเสน่ห์ หากใครได้สังเกตตัวการ์ตูนภาพคน รวมถึงภาพสัตว์ที่เธอวาด จะมีความโดดเด่นตรงที่การวาดตา

อย่างไรก็ตามเทคโนโลยีที่นับวันจะเจริญก้าวหน้าขึ้นจะดูไร้ประโยชน์ หากผู้สร้งสร้งคิดจินตนาการและการแสดงออกที่เป็นแบบอย่างเฉพาะตัว เพราะสิ่งนี้คือความสำคัญของการเป็นนักวาดภาพประกอบมืออาชีพ **ที่จะต้องค้นหาการสร้างสร้งงานที่มีความแปลกใหม่อยู่ตลอดเวลาเพื่อตอบสนองกับความต้องการของสังคมและดูจะเป็นความท้าทายให้นักวาดภาพประกอบทั้งหลายได้ใช้เป็นเวทีแห่งการสร้างสร้งสร้งผลงานได้อย่างอิสระ สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกปัจจุบัน**

